

Raadsvoorstel

Onderwerp: Voorjaarsnota 2021
Datum: 07 juli 2021
Agendapunt: 6
Behandeling: Besluitvormend
Portefeuille-
houder(s): Wethouder E. Dijkhuis
Steller: Peter Meijer: p.meijer@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL.041864

1. Samenvatting

De Voorjaarsnota wordt aan uw raad voorgelegd met een negatief meerjarig saldo met daarin een groot aantal onzekerheden. Voor het huidige jaar geeft deze nota een effect van € 107.000. Hier zit echter een behoorlijk groot incidenteel voordelig effect in. Het structurele karakter van deze nota bedraagt ca. € 3,5 miljoen negatief in 2025. Wanneer we dit effect betrekken bij het bestaande perspectief uit de begroting 2021, dan geeft dit een structureel tekort van ca. € 1 miljoen in 2024 e.v. Rekening houdend met de bestaande onzekerheden, betekent dit een behoorlijke opgave voor de opstelling van de begroting 2022.

Deze voorjaarsnota bestaat uit de eerste bestuursrapportage over 2021 en de kaderstelling voor de begroting 2022. Met het vaststellen van de voorjaarsnota neemt u kennis van de voortgang binnen de verschillende programma's en krijgt u een beeld van het financieel perspectief en verschillende voorstellen die het uitgangspunt kunnen vormen voor de opstelling van de begroting 2022.

De behandeling in uw raad staat geagendeerd voor 7 juli 2021.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

Wij stellen u voor:

- Kennis te nemen van de voorjaarsnota 2021;
- De structurele en incidentele mutaties in de bestuursrapportage vast te stellen en deze voor het jaar 2021 te dekken uit de Algemene Reserve;
- De kaders en uitgangspunten voor de opstelling van de begroting 2022 vast te stellen.

3. Inleiding

Voor u ligt alweer de derde voorjaarsnota van Het Hogeland. Deze nota is tot stand gekomen in een bijzondere tijd. De reeds bestaande onzekerheden van een organisatie in ontwikkeling worden gecombineerd met de onzekerheden door de Coronacrisis. Onzekerheden voor zowel onze eigen bedrijfsvoering, als ook voor onze bedrijven en inwoners. Ook de op stapel staande herijking van het gemeentefonds, de oplopende tekorten op de Jeugdzorg en de WMO en de effecten van diverse geharmoniseerde beheerplannen maken dat we financieel onder druk staan en onze toekomstige financiële situatie allesbehalve zeker is.

Deze voorjaarsnota bestaat uit een bestuursrapportage en een kaderstelling voor de opstelling van de begroting 2022. Beide onderdelen zijn uiteraard nauw met elkaar verbonden. De structurele wijzigingen uit de bestuursrapportage zijn immers sterk bepalend voor het financieel perspectief in de komende jaren. Dit perspectief is de basis voor de kaderstelling. Om een sluitende begroting op te kunnen stellen, worden er in de kaderstelling diverse voorstellen gedaan die een bijdrage leveren aan de opstelling van de begroting.

Aanvullende maatregelen richting de begroting 2022 zullen echter nodig zijn. Doordat we ook in de afgelopen begrotingen de nodige maatregelen hebben moeten doorvoeren, zullen gemakkelijke ingrepen moeilijk te vinden zijn. Voorstellen zullen daardoor ingrijpender zijn. Zo willen wij actief de discussie met het rijk zoeken en overwegen we om in navolging van andere gemeenten ingrepen te doen in het abonnementstarief. Bij de voorstellen die we doen, blijven we vasthouden aan de uitgangspunten zoals we die hebben benoemd in de Bouwstenennotitie van 2020.

Deze voorjaarsnota en de begroting 2022 zijn de laatste van ons college. We zitten daarmee eigenlijk in een soort tussenjaar, tussen twee raadsperiodes. Het is onze ambitie om deze periode netjes af te ronden en een goed fundament neer te leggen voor de nieuwe raad en een nieuw college.

4. Financieel perspectief

Het startpunt voor het financieel perspectief is het structureel gepresenteerde meerjarige saldo in de vastgestelde begroting 2021. Dit perspectief wordt op basis van de ontwikkelingen die in deze nota zijn gepresenteerd bijgesteld en geeft een beeld van waar we nu staan. Uit de cijfers blijkt dat zowel voor het huidige begrotingsjaar als richting de begroting 2022 keuzes gemaakt moeten worden om het financiële plaatje sluitend te krijgen. Daarbij blijven er veel zaken in ontwikkeling en moeten we accepteren dat er de nodige onzekerheden aanwezig blijven en dat de begroting dus aan verandering onderhevig zal zijn.

Wij focussen ons zoals gebruikelijk in eerste instantie op het structureel gepresenteerde saldo. Dit is namelijk waar primair op gestuurd zal moeten worden en waar de toezichthouder op toetst.

Zoals u weet hebben wij een begroting 2021 opgesteld met een structureel sluitend meerjarenperspectief, met echter wel forse taakstellingen. Daarom moet het financieel perspectief in samenhang worden beschouwd met de opgenomen taakstellingen. In het hoofdstuk taakstellingen in de nota gaan wij nader in op de stand van zaken.

5. Effecten voorjaarsnota

Hoewel wij in deze voorjaarsnota alleen noodzakelijke mutaties hebben uitgevraagd, zien wij toch een behoorlijke structurele uitzetting. Het totaalbeeld na verwerking van de gepresenteerde mutaties en ontwikkelingen in deze nota ziet er als volgt uit:

Verloop meerjarig perspectief					
Bedragen x €1.000,-	2021	2022	2023	2024	2025
Huidig perspectief	300	1.709	1.794	2.303	NNB
Effecten voorjaarsnota 2021	-107	-2.975	-3.181	-3.334	-3.472
Bijgesteld perspectief	193	-1.266	-1.387	-1.031	NNB

Met de claims uit deze nota is het financieel perspectief in vergelijking met de begroting 2021 verslechterd. Een aantal opvallende relatief grote (veelal structurele) mutaties en ontwikkelingen die aan deze verschuiving ten grondslag liggen zijn:

Verloop meerjarig perspectief					
Bedragen x €1.000,-	2021	2022	2023	2024	2025
Omzet groen Ability	-542	-700	-700	-700	-700
Omzet Ability I&D	-460	-460	-460	-460	-460
Hulpmiddelen WMO	-220	-220	-220	-220	-220
Huishoudelijke ondersteuning	-184	-660	-660	-660	-660
Begeleiding ZIN	-	-295	-295	-295	-295
Begeleiding PGB	-	-67	-133	-133	-133
Eigen bijdragen WMO	44	44	44	44	44
Aanvullende taakstelling WMO	-	200	200	200	200
BUIG	850	-	-	-	-
Kapitaallasten Wegen en Civiel	-	-	-155	-310	-465
Onderuitputting kapitaallasten	1.000	50	50	50	50
Overige effecten per saldo	-595	-867	-852	-850	-833
Totaal	-107	-2.975	-3.181	-3.334	-3.472

Voor een toelichting op de bovenstaande posten verwijzen wij u naar de inleiding en de diverse programma's van de nota.

Het bovenstaande perspectief ontstaat na verwerking van verschillende voorstellen die u in de kaderstelling van de nota terug vindt. Wij stellen u onder andere voor om verschillende ontwikkelingen nog niet in deze nota te verwerken. Zo zou er op basis van de beheerplannen voor Wegen, Civiel, Openbare Verlichting, Groen en onze gemeentelijke gebouwen een fors extra structureel bedrag benodigd zijn. Wij zien op dit moment helaas niet de mogelijkheid om deze middelen structureel vrij te maken. Wel stellen wij voor om een incidentele dotatie te doen aan de betrokken bestemmingsreserves van in totaal ca. €2,3 miljoen. Hiervoor laten wij de boekwinst van de verkoop van de NSU, die was gereserveerd in een reserve onderwijshuisvesting, vrijvallen.

Algemene Uitkering

Op het moment van schrijven van deze nota is de meicirculaire helaas nog niet verschenen. Niet onwaarschijnlijk is echter dat deze circulaire effect heeft op het in deze nota gepresenteerde perspectief. Wij zullen u daarom in aanvulling op deze nota separaat informeren over de uitkomsten van de circulaire en de gevolgen voor het meerjarig perspectief. Op deze wijze kunt u bij de behandeling van deze nota in uw raad ook rekening houden met de uitkomsten van de circulaire.

Onderdeel van de meicirculaire is een incidentele macro uitkering van € 613 miljoen voor de tekorten in de Jeugdzorg. In de kaderstelling van deze nota stellen we voor ons aandeel te doteren aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein. Financieel gezien is dit uiteraard nog niet in deze nota verwerkt.

Op verzoek van de VNG heeft een onafhankelijke Commissie van Wijzen zich gebogen over het structureel benodigde budget voor de Jeugdzorg. Het kabinet en de VNG zijn momenteel in gesprek over het advies. Over de uitkomst hiervan worden wij voor 1 juli geïnformeerd. Eventuele uitkomsten zullen naar verwachting landen in de septembercirculaire.

U bent uiteraard op de hoogte van de voornemens van het rijk om de verdeling van het gemeentefonds te herijken. In deze nota hebben we nog geen rekening gehouden met de

mogelijke effecten van een herijking. De gevolgen van de herziening van het gemeentefonds op de door ons te ontvangen algemene uitkering zijn dan ook nog zeer onzeker. De eerste uitkomsten zijn zoals u weet behoorlijk desastreus. Wij hopen in de lobby richting het rijk bij te dragen aan een bijstelling van de huidige voorstellen.

Risico's

Naast bovengenoemde mutaties spelen er verschillende ontwikkelingen die een negatief effect zullen hebben op onze financiële positie. Wij willen in ieder geval benoemen: de herverdeel-effecten van de algemene uitkering, de harmonisatie van de beheerplannen en de Coronacrisis.

De onlangs gepresenteerde effecten van de voorgenomen herijking van het gemeentefonds zijn voor ons desastreus en wijzen op een structurele verlaging van de algemene uitkering voor onze gemeente van tussen de € 5 en € 6 miljoen.

In deze nota beschrijven we ook de uitkomsten van de opgestelde beheerplannen voor onze wegen, civiele constructies en onze gebouwen. Helaas zien wij geen mogelijkheden om de benodigde middelen op structurele basis vrij te maken. Om de risico's in het kader van veiligheid of andere calamiteiten te beperken, stellen we wel een incidentele dotatie aan de betrokken onderhoudsreserves voor.

Voor wat betreft de Coronacrisis hebben we de ontvangen rijksmiddelen gedoteerd aan de bestemmingsreserve 'Corona'. Vooralsnog kunnen we hiermee de kosten in dit kader dekken. Onzeker is echter wat de voor ons liggende hersteloperatie gaat betekenen en in hoeverre we hier door het rijk voor worden gecompenseerd.

Een uitgebreide risicoanalyse vindt u ook in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en Risicomanagement' in de jaarstukken, die gelijk met deze voorjaarsnota aan uw raad wordt aangeboden.

Algemene Reserve

Door een aantal incidentele meevallers ziet u in deze nota een beperkte claim op de Algemene Reserve voor het lopende jaar. In de jaarstukken die u gelijktijdig met deze nota bespreekt, hebben we u geschetst dat het benodigde weerstandsvermogen (Algemene Reserve) is gestegen, als gevolg van het veranderde risicoprofiel. Het beschikbare weerstandsvermogen is echter ook gestegen. Dit is het gevolg van het ietwat meevallende rekeningresultaat en de dotatie naar aanleiding van de aandelenverkoop 'Twence'. We blijven zodoende net boven de gewenste norm van 1. De marge blijft echter krap. Aandacht voor verdere versterking van ons weerstandsvermogen is derhalve raadzaam.

Conclusie

Zoals u ziet geeft deze voorjaarsnota nog geen structureel sluitend meerjarenperspectief. Richting de begroting 2021 zullen voorstellen worden gedaan met betrekking tot het gewenste structurele financiële plaatje. Daarmee is deze voorjaarsnota nog geen begroting in conceptuele vorm, maar geeft het u wel inzicht in de financiële stand van zaken met de nu aanwezige informatie.

Mogelijk kan een externe benchmark helpen om inzichtelijk te krijgen op welke onderdelen wij uit de pas lopen met vergelijkbare en omliggende gemeenten. De periode richting het opstellen van de begroting zouden we willen gebruiken voor het verkrijgen van dit inzicht. Daarom doen we in deze nota een procesmatige voorstel om het gewenste inzicht te krijgen.

Bijlage:

Voorjaarsnota 2021

Uithuizen, 1 juni 2021

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding